

Postupak naknadne kontrole dokaza o poreklu robe

JPM

PARTNERS

Postupak naknadne kontrole dokaza o poreklu robe

Publisher: JPM | Partners

Delta House, 8a Vladimira Popovića street

www.jpm.law

Authors: Ivan Milošević, Partner, Janez Voncina, Senior Associate

Design and prepress: JPM | Partners

Copyright: © JPM | Partners 2024 All rights reserved.

Disclaimer:

The sole purpose of this publication is to provide information about specific topics.

It makes no claims to completeness and does not constitute legal advice.

The information it contains is no substitute for specific legal advice.

If you have any queries regarding the issues raised or other legal topics, please get in touch with your usual contact at JPM & Partners.

Novi Carinski zakon je uneo dodatnu izvesnost u društvene odnose – jasno je u članu 35 tog zakona propisano da carinski organ, u postupku naknadne kontrole, može da proverava postojanje, verodostojnost, tačnost i validnost svih pratećih isprava. Ukoliko naknadnom kontrolom carinjenja utvrdi da su propisi koji se odnose na određeni carinski postupak, primenjeni na osnovu netačnih ili nepotpunih podataka, carinski organ, u skladu sa carinskim i drugim propisima, preduzima neophodne mere i donosi odgovarajuće odluke da se nepravilnosti isprave i pravno stanje uskladi s novoutvrđenim okolnostima.

Ovu odredbu treba razumeti na način da je carinski organ dužan da, ukoliko u skladu sa Regionalnom konvencijom o pan-evro mediteranskim preferencijalnim pravilima o poreklu (PEM Konvencija), od carinskog organa države uvoznice primi zahtev za naknadnu proveru dokaza o poreklu robe ¹, u postupku naknadne kontrole, u skladu sa članom 35 Carinskog zakona, proveri verodostojnost, tačnost i validnost dokaza o poreklu robe.

Postupak naknadne kontrole treba da rezultira donošenjem upravnog akta jer se u ovom postupku rešava o pravnom interesu izvoznika da dokaz o poreklu koristi u konkretnom postupku izvoznog carinjenja.

1

- i. Naknadne provere dokaza o poreklu obavljaće se nasumice ili u svakom slučaju opravdane sumnje carinskih organa strane ugovornice uvoznice u ispravnost takvih dokumenata, poreklo robe o kojoj se radi ili u ispunjenje drugih uslova iz ove konvencije.
- ii. U cilju sprovođenja odredbi iz tačke 1, carinski organi strane ugovornice uvoznice vratiće uverenje o kretanju robe EUR.1 ili EUR-MED i fakturu, ukoliko je bila podneta, izjavu o poreklu ili izjavu o poreklu EUR-MED, ili kopiju tih dokumenata, carinskim organima strane ugovornice izvoznice, uz navođenje razloga za proveru, gde je to potrebno. Svi pribavljeni dokumenti i podaci koji ukazuju na to da je podatak u dokazu o poreklu netačan biće dostavljeni kao dokaz uz zahtev za proveru.
- iii. Proveru će izvršiti carinski organi strane ugovornice izvoznice. U tom cilju imaju pravo da zahtevaju bilo koje dokaze i da sprovedu bilo koji pregled izvoznikovih računa ili bilo koju drugu proveru koju smatraju potrebnom (član 32 PEM Konvencije).

Nedavno smo u našoj praksi imali slučaj da je naš carinski organ postupao po zahtevu carinske administracije države uvoznice u smislu člana 32 PEM Konvencije i bio je u obavezi da sprovede „naknadnu proveru dokaza o poreklu robe“. Još kada smo se prvi put susreli sa PEM Konvencijom, shvatili smo da pomenuti član PEM Konvencije reguliše (samo) način saradnje između carinskih administracija država ugovornica u slučajevima kada jedna od njih posumnja u verodostojnost, tačnost i validnost dokaza o poreklu robe.

Sa druge strane, sam postupak u kome se utvrđuje verodostojnost, tačnost i validnost dokaza o poreklu robe, je propisan nacionalnim zakonodavstvom. Član 35 Carinskog zakona propisuje da u postupku naknadne kontrole „carinski organ može da proverava tačnost i potpunost podataka u deklaraciji, deklaraciji za privremeni smeštaj, ulaznoj sažetoj deklaraciji, izlaznoj sažetoj deklaraciji, deklaraciji za ponovni izvoz ili obaveštenju o ponovnom izvozu, kao i postojanje, verodostojnost, tačnost i validnost svih pratećih isprava....“

Na ispravnost našeg stava ukazuje i član 33 Carinskog zakona koji određuje pojam carinske kontrole, a što naročito uključuje pregled robe, uzimanje uzoraka, proveru tačnosti i potpunosti informacija koje su navedene u deklaraciji ili obaveštenju, proveru postojanja, verodostojnosti, tačnosti i važnosti isprava, pregled računa i drugih evidencija privrednih subjekata, pregled prevoznih sredstava, pregled prtljaga i druge robe koju lica nose sa sobom ili na sebi i sprovođenja službenih ispitivanja i drugih sličnih radnji.

Svaku od ovih radnji carinski organ može da sprovede ili u tzv. redovnom postupku kontrole carinjenja, odnosno podataka u carinskoj deklaraciji ili u postupku naknadne kontrole ². Ovo iz razloga što su Carinskim zakonom, Zakonom o inspeksijskom nadzoru i Zakonom o opštem upravnom postupku propisana pravila za vođenje postupaka od strane carinskih organa.

² Odredbe članova 33 i 35 Carinskog zakona sadrže slična rešenja u pogledu „redovne“ i naknadne carinske kontrole kao što su predviđena Carinskim zakonikom EU (Union Customs Code).

U slučaju koji smo pomenuli smo se susreli sa praksom carinskog organa da je postupak „naknadne provere dokaza o poreklu robe“ na zahtev carinske administracije države uvoznice okončan dostavljanjem obaveštenja izvozniku da predmetna roba ne ispunjava zahteve u vezi sa preferencijalnim statusom u smislu PEM Konvencije.

Postupak je započet dostavljanjem zahteva izvozniku da dostavi tzv. dokaznu dokumentaciju, odnosno, odgovarajuće dokumente kojima se dokazuje poreklo konkretnog proizvoda. Pošto je izvoznik postupio u skladu sa zahtevom carinskog organa, nakon izvesnog vremena je dobio obaveštenje da predmetna roba ne ispunjava uslove za sticanje preferencijalnog statusa. Obaveštenje je dostavljeno u formi običnog dopisa.

Za sve one koji se nisu susreli sa ovim postupkom, na ovom mestu objašnjavamo da se preferencijalni status robe u postupku izvoznog carinjenja dokazuje na način da izvoznik, u samom postupku izvoznog carinjenja, podnosi zahtev carinskom organu za izdavanje uverenja o kretanju robe EUR.1. Zahtev se podnosi na obrascu koji je propisan PEM Konvencijom i Uredbom o carinskim postupcima i carinskim formalnostima.

Uz zahtev izvoznik podnosi kratkoročnu ili dugoročnu izjavu o poreklu proizvođača robe, a carinski organ na osnovu podnetih dokaza izdaje uverenje EUR.1 ili odbija zahtev izvoznika. Samim podnošenjem zahteva, izvoznik daje izjavu da se obavezuje da će, na zahtev carinskog organa, podneti sve dokaze kojima dokazuje preferencijalni status robe (račune i izvode iz knjigovodstvene evidencije izvoznika i proizvođača). Pomenuta izjava se daje u kontekstu prava carinske administracije države uvoznice da zahteva od carinske administracije države izvoznice da, u slučaju sumnje, sprovede „naknadnu proveru dokaza o poreklu robe“. U konkretnom slučaju je izvoznik, dostavljanjem od strane carinskog organa Republike Srbije „običnog“ obaveštenja da njegova roba ne ispunjava zahteve u vezi sa preferencijalnim statusom izvezene robe, uskraćen u pravu na delotvornu pravnu zaštitu, odnosno, pravu da u zakonitom postupku zaštiti sva prava i pravne interese.

Kako smo već naveli, carinski organi jedino u postupcima tzv. redovne kontrole i naknadne kontrole mogu da preduzimaju radnje u cilju utvrđivanja činjeničnog stanja, a u svrhu donošenja odgovarajućih upravnih akta kojima odlučuju o pravima i pravnim interesima stranaka u postupku. Zakonito sprovedeni postupak daje garancije strankama u postupku da će na zakonit način moći da ostvare svoja prava i zaštite svoje pravne interese. U prilog ovoj tvrdnji govori i odredba stava 3 člana 35 Carinskog zakona kojim je propisano da carinski organ, ako se naknadnom kontrolom deklaracije ili naknadnom kontrolom carinjenja utvrdi da su propisi koji se odnose na određeni carinski postupak primenjeni na osnovu netačnih ili nepotpunih podataka, u skladu sa carinskim i drugim propisima preduzima neophodne mere i *donosi odgovarajuće odluke* da se nepravilnosti isprave i pravno stanje uskladi s novoutvrđenim okolnostima.

U konkretnom slučaju je reč o segmentu izvoznog carinjenja, odnosno naknadne kontrole postojanja, verodostojnosti, tačnosti i validnosti carinske isprave, odnosno uverenja o poreklu robe. Zaključujemo da je carinski organ u smislu stava 3 člana 35 Carinskog zakona u obavezi da, ukoliko utvrdi da su propisi koji se odnose na određeni carinski postupak, primenjeni na osnovu netačnih ili nepotpunih podataka, donese odgovarajuću odluku, odnosno upravni akt kojim će poništiti uverenje EUR.1, ili, ako to nije slučaj, obustaviti postupak naknadne kontrole (a ne da, umesto toga, postupak provere dokaza o poreklu, okonča dostavljanjem običnog dopisa). Dodatni argument za našu tezu su i odredbe člana 19 Carinskog zakona kojima je propisano u kojim slučajevima carinski organ poništava svoje odluke³.

U postupku naknadne kontrole primenjuju se i pravila iz Zakona o inspekcijском nadzoru, a na osnovu stava 4 člana 35 Carinskog zakona. Shodno tome, carinski organ je bio u obavezi da postupak pokrene uručenjem naloga izvozniku za sprovođenje naknadne kontrole i da, pošto utvrdi sve relevantne činjenice, izda obrazloženo mišljenje na koje stranka/izvoznik ima pravo na prigovor. Ukoliko bi carinski organ odbio prigovor stranke, isti bi bio u obavezi da primeni stav 3 člana 35 Carinskog zakona, odnosno da donese upravni akt kojim poništava uverenje o poreklu robe.

³ Carinski organ poništava odluku koja je povoljna za lice na koje se odnosi ako su ispunjeni sledeći uslovi:

- i. odluka je doneta na osnovu netačnih ili nepotpunih podataka;
- ii. lice na koje se odluka odnosi je znalo ili je opravdano trebalo da zna da su podaci netačni ili nepotpuni;
- iii. da su podaci bili tačni i potpuni, odluka bi bila drugačija.

Lice na koje se odluka odnosi obaveštava se o njenom poništavanju. Poništenje proizvodi pravno dejstvo od datuma donošenja poništene odluke, osim ako je, u skladu sa ovim zakonom, u odluci navedeno drugačije.

Slanjem pukog obaveštenja od strane carinskog organa izvoznik je lišen i prava na delotvorni pravni lek. Ukoliko carinski ne donese rešenje kojim odlučuje o pravnom interesu stranke da je imao pravo da ostvari pogodnosti koje se propisane Carinskim zakonom, odnosno da izveze robu sa preferencijalnim poreklom, izvoznik nikada neće doznati razloge za uskraćivanje preferencijalnog statusa robi.

Upravo su iz ovog razloga zakonima propisani postupci u kojima se utvrđuje postojanje, verodostojnost, tačnost i validnost dokaza o poreklu robe. Dodatno, pravni interes izvoznika se ogleda i u održavanju uspešnog poslovnog odnosa sa uvoznikom, njegove poslovne reputacije i očuvanja vrednosti njegove imovine u slučaju podnošenje eventualnog odštetnog zahteva od strane uvoznika predmetne robe (u slučaju kada carinski organ utvrdi da roba nema preferencijalni status, a uvoznik je, posledično, u državi uvoznici u obavezi da plati uvozne dažbine na konkretnu robu ili da uvozne dažbine plati u većem iznosu).

Smatramo da imamo dobru argumentaciju da uspemo u postupku; nije moguće braniti stav da stranka (izvoznik) ne može u zakonitom postupku da ostvari svoja prava, odnosno da zaštiti svoje pravne interese.

Smatramo da imamo dobru argumentaciju da uspemo u postupku.

Nije moguće braniti stav da stranka (izvoznik) ne može u zakonitom postupku da ostvari svoja prava, odnosno da zaštiti svoje pravne interese.

Autori

Ivan Milošević

Partner

E: ivan.milosevic@jpm.law

Dr. Janez Vončina

Senior Associate

E: janez.voncina@jpm.law

JPM | PARTNERS

8a Vladimira Popovića,

DELTA HOUSE, V Floor

11070 Belgrade, Serbia

T: +381/11/207-6850

E: office@jpm.law

www.jpm.law